

Fredskilde Sø er næsten væk

I tidernes morgen var Fredskilde Sø en lavvandet hedesø på 25-30 ha. I 1800-tallet blev dens afløb til Ove Sø uddybet i flere omgange, og fra 1880 til 1930 dækkede søen ca. fire hektar. Mellem 1930 og 1965 blev afløbet yderligere uddybet, så søens størrelse kom helt ned på de 1,3 hektar, der er tilbage i dag.

Den seneste uddybning af afløbet fra søen havde ligesom de foregående til formål at skabe mere græsningsareal. Samtidig blev der også gravet drængrøfter i de tørslagne arealer. Det har bevirket, at der udvaskes okker i større mængder.

I dag er søen registreret som en § 3-beskyttet moselokalitet. Engene vest for søen er ikke blevet afgræsset de sidste mange år og har derfor udviklet sig til pilekrat og rørskov for størstedelens vedkommende. På søens østside skråner terrænet op mod Fredskildegård, og her tages der stadig høslæt eller græsses med heste. Disse sandede arealer med typiske surbundsplanter er registreret som en § 3-beskyttet eng.

Ved at regulere afløbet ville søens vandflade kunne genoprettes til de fire hektar, den dækkede mellem 1880 og 1930. Det kan gøres uden direkte påvirkning af landbrugsarealerne øst for søen. Hvis der samtidig sker en hævnning af grundvandstanden i plantagen nord for søen, hvorfra to af søens tilløb kommer, vil udvaskningen af okker dæmpes. Resultatet vil blive en større og renere sø og med et markant forøget bredareal til gavn for især fuglelivet.

Ved besøg i maj 2009 blev der ingen fugle registreret i eller ved søen, udover flyvende svaler og to viber. Det er ikke usandsynligt, at søen – før den blev reduceret og okkerbelastet – kan have været levested for sortterne.

Ejerne af Fredskilde Sø protesterede i 2005 på det bestemteste mod at blive inkluderet i Nationalpark Thy.

Okkerforureningen har sat sine rustrøde spor i den lille sø, der oprindeligt var en hedesø på 25-30 hektar.

Man ønskede selv at afgøre, hvem der skulle have adgang til området. Desuden påstod man, at offentlig færdsel ville kunne forstyrre »kreaturdriften« på de bortforpagtede arealer, og at den udtørrede søbund stadig henlå som »særdeles sumpet«, hvilket kunne indebære en »ikke uvæsentlig risiko« for folk. Ejerne satte en advokat på opgaven, men deres krav blev ikke imødekommet. Søen er med i nationalparken.

Navnet »Fredskilde« kan muligvis henføres til en hedensk offerkilde, viet til Frey eller Frøy, men der findes ingen egentlig dokumentation for dette.

KILDER

Forfatterens besøg på lokaliteten, 25. maj 2009.

Schmidt, August F.: Helligkilder i Thy og Vester Han Herred. Historisk Årbog for Thisted amt 1925, s. 64-74.

Undersøgelingsprojektet Nationalpark Thy: Afrapportering Naturgruppen. Uden årstal.

Fredskilde Sø

Fladvandet hedesø, otte km vest for Snedsted. Har oprindeligt dækket 25-30 ha. Reduceret gennem flere omgange i 1800-tallet, i dag blot 1,3 ha tilbage. Omfattet af Nationalpark Thy. Kortene er fra 1883 og 1988. Thisted kommune.

Koordinater: 6307260, 463585.

